

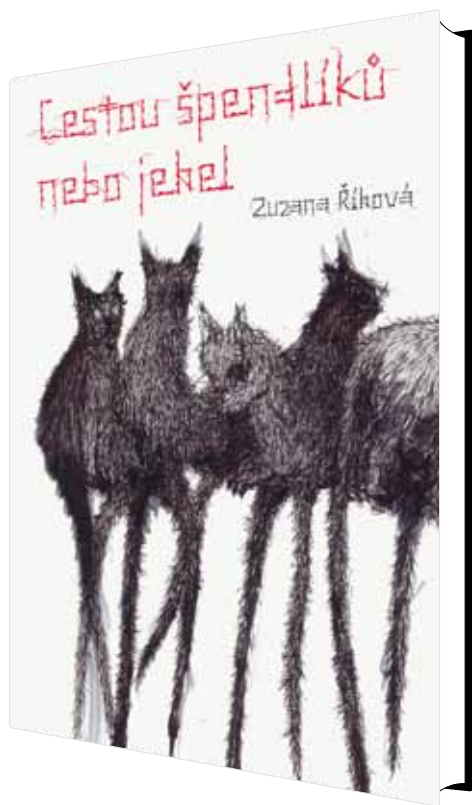


**SHORTLISTED FOR THE MOST PRESTIGIOUS
NATIONAL LITERARY AWARD (2022)**



Playing Wolf

by Zuzana Říhová



September 2021
248 pages

A modern ballad about human destiny and the animal in each of us

Husband and wife Bohumil and Bohumila, together with their son, move from Prague to a remote village with the hopes of salvaging their marriage. In the searing summer heat, they try to fit in with the villagers, only to be met with hostile stares and evasive lies. Each night, the couple hears what they suspect to be a large animal wandering around their cottage – an impression that oddly corresponds to the mysterious flyers found at the local watering hole regarding a wolven fairytale. As inexplicable coincidences begin piling up, it's clear something sinister is afoot.

After a drunken night out, Bohumil and Bohumila come home to find the house empty: their son is gone. After three days of searching, they find the villagers in festive costumes gathered outside their cottage. Is it a bizarre game, or some perverse, folkloric ritual? Are Bohumil and Bohumila in danger? And what has happened to their son?

A dark social tale that slides inexorably towards psychological horror.

"A devilishly creepy work of folk horror... A hair-raising tale of a culture clash."

— *Publishers Weekly*

"A distinctly poetic and disturbingly elegant horror novel for fans of *Midsommar* and *The Witch*."

— *Catapult, US*

Zuzana Říhová (b. 1981) studied Czech Language and Literature and Comparative Literature at the Charles University in Prague. She has been working at the Institute of Czech Literature (Czech Academy of Sciences) since 2007 and was Head of Czech Studies at the University of Oxford from 2014–2017. Říhová, who has a lifelong interest in Czech avant-garde literature, has published a collection of poetry, *I'll Let You in My* (2016), and a novella, *Little Eve* (2018), which was named as one of the Books of the Year in 2018 by a Czech literary web magazine. *Year of Transformation* (2024) explores the life of Franz Kafka in Prague in 1912.



Cestou špendlíků nebo jehel September 2021 248 pages

RIGHTS SOLD TO: France (Editions du Seuil), Poland (Afera), USA (Catapult), Serbia (Blum)

argo.cz/foreign-rights
veronika.chaloupkova@argo.cz

Bohumil and Bohumila leave Prague with their young son and move to the remote borderland village of Podlesí, hoping that a radical change of surroundings might help repair their troubled marriage. Instead of the fresh start they imagined, they find themselves in a closed, watchful community where everyone knows everyone else's secrets and outsiders are immediately marked as different.

At first, the hostility is subtle: curious looks, gossip, awkward encounters, a sense that the newcomers are constantly being observed. But the atmosphere soon becomes more disturbing. At night, the family hears what sounds like a large animal moving around their house. Strange leaflets appear in the local pub, referring to a story about a wolf. Small incidents begin to feel less accidental, and the couple slowly realizes that they have entered a social world governed by rules they do not understand.

Meanwhile, the move does nothing to heal their relationship. The tension between Bohumil and Bohumila intensifies, and the isolation of the village exposes the cracks in their family rather than concealing them. Their neighbours seem to know more about their marriage than they do themselves, and the villagers' mixture of curiosity, contempt and apparent friendliness becomes increasingly hard to read.

The situation turns terrifying after a drunken night out, when Bohumil and Bohumila return home to discover that their son has disappeared. For three days they search for him while the behaviour of the villagers grows ever stranger. Then, without explanation, the whole community gathers outside their cottage dressed in festive clothes.

What follows resembles a grotesque village performance inspired by Little Red Riding Hood. The family is drawn into an elaborate ritual in which the familiar roles of wolf, victim and hunter begin to shift. For the villagers, the performance appears to be part entertainment, part catharsis and part collective mythology. For Bohumil and Bohumila, it becomes increasingly impossible to distinguish play from genuine danger.

As the ritual unfolds, the novel moves from darkly comic social observation into psychological and folk horror. The village becomes a place where everyday frustrations, violence and loneliness are transformed into spectacle, and where the boundary between civilized behaviour and something much more primitive begins to collapse.

Playing Wolf is a tense and unsettling novel about a family trying to escape its own problems only to find them magnified inside a closed rural community. Drawing on the imagery of fairy tales and the atmosphere of folk horror, Zuzana Říhová explores exclusion, marital breakdown, collective cruelty and the uneasy question of who is predator and who is prey.

Sample translated by Annette Manni

Ze liep onrustig te trappelen in de mest. De enorme buik, doortrokken met pulserende aderen spande en ontspande zich krampachtig. Onder de staart kwam een scherp hoefje tevoorschijn. Vanaf de rand liep een dun slijmspoor naar beneden. Het grijswitte straaltje bleef zich uitrekken zonder te breken, beefde even in de zomerbries en kwakte neer op het stro.

Van afkeer fronste hij zijn wenkbrauwen en slikte moeizaam. Hij keek toe hoe Pepa bij het achterlijf alles voorbereidde. Een grote metalen emmer met lauw water, een klein bekertje en wat oude handdoeken. Pepa trok lange rubberen handschoenen aan, wat dat betreft kun je niet zeggen dat hij een zwijn is. Šimečka uit Dolní Planá steekt zijn blote arm er tot aan de elleboog in en vindt dat de normaalste zaak van de wereld. Maar het is smerig.

Hij wurmde zijn arm in de koe, viste links een beetje rond, daarna rechts. De koe trilde, trok haar buik twee keer scherp samen en het hoefje kwam volledig tevoorschijn. Pepa trok zijn arm naar buiten en schoof de hoef behendig in een klaarliggende lus van hennepouw. Hij trok het strak. De koe loeide onrustig. Ze had geen idee wat er achter haar gebeurde. Haar kop zat vast tussen de stangen van een metalen hek, met nauwelijks genoeg ruimte om te eten.

“Hooo ouwe meid, rustig maar.” Vrolijk gaf Pepa een tik op haar achterste en keek even opzij naar Bohumil, die flauwtjes glimlachte. Waarom moeten ze altijd ouwe meid genoemd worden, dacht hij.

Hij keek hoe de hoef langzaam uit de koe naar buiten kwam. Hij deed zijn best om er heel normaal bij te staan, nonchalant onverschillig, maar hij wilde ontzettend graag wegrekken en thuis een borrel inschenken. Daarna misschien een video op YouTube kijken van een kalvende koe, als hij zoiets al zou willen zien, wat niet zo was. De scène voor hem zat vol bloed en slijm, hij voelde zich smerig, ook al stond hij enkele meters van de koe vandaan op een betonnen pad. Toch deed hij nog een stap achteruit, straks kreeg hij het nog over zich heen en hij had deze jas nog maar een paar weken.

Pepa raakte gepikeerd. Ik zal dat groentje eens laten zien hoe het hier werkt. Een ruig dorp, ruige mensen. Hij snoof minachtend. Dat stadsheertje, met zijn beige jasje en beige instappers in de koeienstal. Staat naar dat kalf te kijken alsof hij nog nooit in zijn leven een stuk rundvlees gezien heeft. Zeker een vegetariër. In elk geval een idioot. Nog iets dichterbij en hij zou een vleugje parfum kunnen ruiken. Maar hij stond achter de koe aan een kalf te trekken. De koe maaide met haar rechterachterpoot en Pepa gaf haar een trap terug. Keek even snel naar Bohouš. Hij had zich voorgesteld als Bohumil, typisch iets voor zo’n sukkel. Ik bedoel, ik heet eigenlijk Josef, maar dat zou ik nooit zo zeggen. Pepa krabde in zijn kruis. Hij had het bloedheet.

“Ik zweet de ballen uit m’n broek”, en hij keek weer even opzij. Ha, kijk hem eens geschokt zijn, niks geen sentimenteel gedoe hier. Hij gaf de koe nog een trap, ze kromp ineen van pijn.

“Hoo, hooo ouwe meid, dit heb je toch al vaker meegemaakt.”

Pepa werkte zijn hand weer langs het touw naar binnen, diep de schede in. Draaide zijn arm, tastte rond in het diepe duister van de vulva. Hij was dol op geboortes.

Bohumil kon zijn blik er niet van losmaken. Hij zag vol ongeloof hoe de hand in de koe verdween, tot aan de pols, tot aan de elleboog. God nog aan toe, hoe ver wil hij dat ding er nog in duwen? Zijn maag draaide even om. Zijn lippen gingen iets open van verbazing, maar dat had hij zelf helemaal niet door. Mijn god, kijk hem daar rondvissen, kijk hem eens graaien. Een klein stroompje bloed liep langs Pepa's elleboog naar beneden. Hij heeft beet, hoppa, daar is hij. Hij wikkelde het touw om de andere hoef, een nauwelijks zichtbare glimlach op zijn gezicht, zo moet het lukken. Hij trok, maar er gebeurde niets. Hij trok nog een keer, werd rood van inspanning. Hij zette zich schrap, trok zo hard als hij kon, liet een scheet, zeker weten dat hij een scheet liet, maar het kalf kwam er niet uit.

“Knul, hou jij dit even vast, ik moet m'n spullen halen”, zei Pepa, terwijl hij het touw aanreikte. Bohumil keek rond in de lege stal. Ja hoor, hij heeft het tegen mij. Nee toch.

Hij deed een paar stappen naar voren en pakte automatisch de riem over. Verlegen wendde hij zijn blik af naar de ronde koeienvlaaien in het stro onder hem. Hij schaamde zich voor de wijd openstaande schede, voor de scherpe hoeven die eruit staken. Een dun straaltje zweet liep over zijn rug. Vliegen zoemden luid rond zijn gezicht, eentje kroop zijn oor in. Hij mepte ze niet weg, want hij wilde de koe niet laten schrikken. Hij was bang voor haar. Ze was gigantisch. Hij stond bij haar achterwerk en bekeek het met vruchtwater doordrenkte stro, de witte smurrie op zijn rechterschoen en hij liet zich opvreten door de vliegen.

Dit is precies wat ik verdien, dacht hij. Ik sta in een koeienstal, mijn schoenen zitten onder het vaginale slijm en in mijn hand heb ik een kalf aan de riem. Ik wou dat ik niet steeds bijna moest huilen. Hij keek omhoog naar de machteloos uitgestoken hoeven. Hij had vreselijke medelijden met de koe, eventjes zelfs meer dan met zichzelf.

Pepa kwam terug met een reusachtig metalen instrument.

“Godsamme, jij zou het liefst een ommetje gaan maken met dat kalf, of niet?” Hij gaf Bohumil een por. “Geef dat even aan, wil je?” Hij begon het werktuig te monteren op de achterkant van de koe.

Bohumil slikte. Als hij dat erin steekt ga ik kotsen.

Hij gaf het afgrijselijke riempje terug en stapte snel achteruit het betonnen pad op. Met één beweging zette Pepa het achterlijf vast in het metalen frame en bond de touwen rond de hoefjes aan de hefboom. Hij begon te pompen en het kalf gleed langzaam naar buiten. Het hele gebeuren duurde eindeloos lang. Pepa, helemaal rood aangelopen, stond aan de hoeven te rukken. Het kalf zat blijkbaar vast. Hij pompte als een bezetene, gaf nog een paar rukken en in een vloedgolf van slijm zag een hoofd met een paar ogen groot van verbazing het licht. Gefascineerd staarde Bohumil ernaar. De ogen van een alwetende, zo leek het. Alsof het kalf een profetie ter wereld bracht. Hij wist dat hij zo'n verandering nodig had. Ongeduldig wachtte hij erop, keek ernaar uit. Dit was toch verdomme de reden dat hij hier gekomen was? De kop van het kalf was helemaal zwart, op een kleine witte tekening op het voorhoofd na, of nee, hij trok even met zijn neus, eerder een ster, dit lijkt een heilig kalf te zijn. Eindelijk kon hij even glimlachen. Gespannen wachtte hij op de profetie die het kalf zou brengen. Welke kansen gaf het hem en zijn gezin? Zelf tastte hij in het duister.

Het kalf was zich nog nergens van bewust. Het was zo goed als blind geboren, hing half uit de koe en de voorpoten bungelden losjes als de paardenstaart van een oud vrouwtje.

Net een bos verwelkte bloemen in een vaas. Pepa gaf nog één ruk. Het kalf plofte zacht op het stro, haast geluidloos. Bohumil maakte zich zorgen. Is dit normaal? Hopelijk leeft het, dacht hij, zijn kaken op elkaar geklemd. Zonder geluid was het ter wereld gekomen. Bohumil knikte, alsof hij dat had verwacht. Stilzwijgen is mijn deel, zo is het bepaald. Stilte en leegte. Ik ben alleen, ik ben slecht en ik wens dat niemand ooit nog gelukkig zal zijn. Hij bleef zachtjes tegen zichzelf praten, terwijl hij toekeek hoe ze het kalf met stro tot leven wreven, ze duwden op het lijf, masseerden het hart. Hij wenste dat iemand bij hem het omgekeerde deed. Hem van het leven zou verlossen. Hem verlossen van dit slechte mens, omsloten door de stilte van zijn geliefden die niet van hem hielden.

“Hé, sta je te mediteren ofzo? De show is voorbij, afgelopen.” Pepa spetterde hem nat met wat water dat hij had gebruikt om het kalf af te spoelen. Dat helpt hem wel op de been. Bohumil vond dat hij iets te hardhandig was met zowel de koe als het kalf. Kan hij dat beest niet even met rust laten? Even op adem laten komen? Ze hebben het jong bijna een half uur laten liggen voordat ze het meenamen om het bloed en slijm eraf te wassen.

De koe dringt zich naar het kalf toe, maar de metalen stangen houden haar tegen. Ze kan het nieuwe leven voelen, nog nat en wankel. Uit onvermogen om zich om te draaien staat ze te trappelen en uitgeput te loeien. Eindelijk een geluid, hij kreeg het gevoel dat hij in een stomme film speelde: schokkerige bewegingen, onhandige valpartijen en stunts, met een zware, versleten deken van verdriet die over alles heen lag. Pepa maakt het kalf schoon en schudt het wat heen en weer. Niet zo ruw, wilde hij alweer zeggen, maar hij zou alleen maar worden uitgelachen. Ze waren er nu bijna allemaal, de grote jongens van het dorp. Sláva de boswachter woonde bij het veld. Een kerel van bijna twee meter lang met dik, grijs haar, zegt weinig en praat langzaam. Milan kwam waarschijnlijk rechtstreeks uit het café. Hij rijdt voor montageklussen naar Hradec. Hij mist zijn rechtervoortand, spreekt zacht en een beetje slissend. Wel een aardige vent. De twee mannen die sloffend richting de stal kwamen, waren nieuw voor hem.

Pepa richtte zijn blik op de weg, stopte met het droogwrijven van het kalf en keek om.

“Daar heb je de mietjes”, grijnsde hij. “Vriendjes uit Praag. Dikke vriendjes, snap je wat ik bedoel?” Hij gaf Bohumil een nadrukkelijke knipoog.

Zijn knieën begonnen weer te trillen. Sinds hij hier was komen wonen had hij niet echt meer geslapen. In de stad klaagt iedereen natuurlijk over auto's en nachttrams. Maar een haan? Dat hij niet sliep omdat zijn leven in een paar weken tijd helemaal naar de klote ging, was één ding. Maar slapen is hier gewoon onmogelijk, zeker na vijf uur 's ochtends. Hij wist niet precies waar het gekraai vandaan kwam. Maar hij zou hem opwachten en z'n strot afsnijden. Daar verlangde hij zo naar. Hij wilde dat beest zo graag afslachten. Hij voelde dat de tijd rijp was voor geweld, hij kon die woede niet meer onderdrukken. Alleen de gedachte aan een mes maakte hem een beetje misselijk. Dan moest hij aan trainen denken. Dat hielp. Bijna altijd. Kedeng. Kedeng. Kedeng.

Het tweetal mannen kwam aan. Een van hen knielde neer bij het kalf. “Oh, wat een schatje, zo zacht en pluizig.”

Pepa liet zijn blik zakken en trapte lichtjes tegen het metalen hek.

“Jeetje, sorry hoor, ik heb me niet eens voorgesteld. Dat kalf is echt om op te vreten.” Hij kwam overeind en gaf Bohumil een hand.

“Josef Broumský.”

Pepa sloeg het tafereel gade, begon sneller tegen het hek te trappen, keek de andere kant op en trok wat met zijn hoofd. Goeie genade, Josef, Josef. Hij trapte nog een keer tot het hek ervan kletterde.

“Bohumil Novotný.”

De andere man gaf Bohumil een hand. “Michael Horna, aangenaam.”

Pepa staarde naar de grond. Natuurlijk, Michael.

“We hebben over u gehoord. Hoe lang bent u hier al?” vroeg Josef, nog steeds half richting het kalf gedraaid.

“Twee. Twee weken nu.” Maar het waren al vier weken. Vier weken in Podlesí, een hele maand in de zomerse hitte van dit godvergeten gat.

“Dat is nog maar kort, dan is alles hier nog helemaal nieuw zeker?”

Bohumil knikte vaag.

“En zijn jullie hier voorgoed, of alleen voor de zomer om even aan de stad te ontsnappen?”

“Ja, voorgoed waarschijnlijk, zoals het er nu uitziet.”

Pepa grijnsde en gaf het kalf een por met zijn voet. “Waar vind je anders zulk vers kalfsvlees?”

Op de boerenmarkt op Náměstí Míru wilde hij zeggen, maar hij hield zijn mond. Hij had het gevoel dat dit zijn nieuwe beroep zou worden. In de koeienstal staan, of eigenlijk in de zomerstal ervoor, knikken, toekijken en nooit meer iets zeggen. Zich overgeven aan dat stilzwijgen, erin gaan liggen als in een bed van zeeschuim. Zijn mond gevuld met zout water. Dieper en dieper wegzakken in de stilte en de ijzige duisternis, kilometers tot op de bodem waar wezens leven die niemand ooit heeft gezien. Behalve hij, Bohumil Novotný. Niemand anders. Stil toekijken. Starend in hun ovalen bekken. Wachten of er in Podlesí liefde zal zijn of niet-liefde. Niets ertussenin.

Hij knikte toen Pepa voorstelde elkaar in het café te treffen. We gaan eens flink zuipen, had hij gezegd. Een paar biertjes en dat spoelen we weg met zelená, gokte Bohumil. Drinken ze dat spul hier nog? Hij liet zijn blik rondgaan. Jazeker. Dat drinken ze nog. Met melk. En weer die drang om gemeen te doen. Om hen te vertellen dat hij weet dat ze ‘s ochtends allemaal kotsend wakker worden en dan zonder te douchen, hup, hun werkkloffie aan en hup, langs Bublina voor een paar oppeppertjes en een bord aardappelsalade met worst. Ik moet kalmeren, dacht hij. Glimlachen. Nee, dat is overdreven. Zo. Dit is beter. Mondhoeken een beetje optrekken. Ik hoef er niet uit te zien als een idioot.

Ik ga in Podlesí wonen. Niet omdat ik dat wil, maar omdat het moet.

“Nou, ga je nog mee wat drinken?” vroeg Pepa opnieuw. Bohumil keek toe hoe ze het kalf naar een hok brachten. Nee, een hok is voor konijnen. Naar een stalletje. Dat klinkt ook niet. Wie heel die boerenterminologie bedacht heeft is hartstikke gek. Ieder beestje zijn eigen warme plekje.

“Nou, ik sla over.”

“Wij ook, we hebben een konijn in de oven”, zei Michael, al werd hem niets gevraagd.

Voor het eerst glimlachte Bohumil oprecht. Hij zag een wit dwergkonijntje voor zich met rode oogjes, dat in de hoek van de oven zachtjes rondsnuffelde met z’n roze neusje. Zo eentje die ouders voor een kind kopen dat alleen maar tieners haalt. Hij ving hun verbaasde

blikken op. Vlug trok hij zijn grijns terug tot wat volgens hem een acceptabele, neutrale glimlach was. Zijn hoektand bleef haken achter zijn onderlip, zijn mond trok wat naar links, zijn ogen bleven lachen. Hij zag er uit als een maniak.

“Maar echt enorm bedankt voor vandaag, het was leuk.” Hij had geen idee hoe hij de succesvolle geboorte van een kalf anders moest samenvatten.

“Graag gedaan. Kom morgen nog maar even langs, misschien weet ik dan iets. Maar nu in de zomer is het eigenlijk allemaal op het land of in de stal.”

“Bedankt, dat doe ik”, zei Bohumil. “Dank je wel.” Hij bedankte opnieuw, omdat hij dankbaar moest zijn.

Hij liep samen met Josef en Michael weg uit de stal. Hij wilde ontzettend graag alleen zijn. Ergens in de bosjes gaan zitten huilen, voordat hij stikte.

“Hoe lang hebben jullie hier al een huisje?”, vroeg hij om de aandacht van hemzelf af te leiden. Iedereen praat toch het liefste over zichzelf.

“Dit is onze tweede zomer. Het is hier heerlijk, echt prachtig. Vooral om te fietsen. We zijn hier eigenlijk steeds vaker, soms gaan we niet eens meer terug naar Praag.” Verbeelde hij het zich, of hoorde hij een zucht?

“En ben jij hier echt komen wonen? Jij komt ook uit Praag toch?”, vroeg Michael en somber herhaalde Josef: “het is hier prachtig.”

Net acteurs. Als in een reclame. Echt fantastisch. Geweldig, goedkoop en de tweede voor de halve prijs.

Rustig, ophouden nu.

“Klopt, ik kom uit Praag, uit Holešovice. En ik woon hier. Nu woon ik hier. Ik woon in Podlesí”, zei hij nog een keer, alsof hij zichzelf ervan moest overtuigen. In zijn stem fladderde de angst van een man van middelbare leeftijd, die een keuze had moeten maken voor iets dat hij niet wilde. Iets dat hij niet zou volhouden, iets dat zo zwaar op hem drukte dat zijn ogen bijna uit hun kassen sprongen. Iets dat hem plakje voor plakje afsneed, tot er straks niets meer van hem overblijft. Zoals Bublina in de dorpswinkel een worst op de snijmachine legt. Een voor een vallen de plakjes levenloos op de stapel. En dat laatste stukje, te klein om een boterham mee te beleggen, dat taaie kontje met een touwtje eraan, dat is alles wat er van hem nog achterblijft. Bublina vreet dat stukje in de winkel meestal meteen op als niemand kijkt. Wat doet hij als niemand kijkt en zijn ogen worden bedekt door een witte mist? Hij schaamt zich. Hij gaat op zijn hurken zitten en huilt. Wat kan hij anders? Niets, hij kan niets anders. Alleen huilen.

“Daar woon ik.” Hij tilde zijn hand op, zwaar van de slapeloosheid. Zijn vingers begonnen hevig te trillen. Michael keek veelbetekenend naar Josef. Beschaamd trok Bohumil zijn arm weer terug langs zijn lichaam. Kom op jongens, dit bespreken jullie toch gewoon thuis? Dat ik een vreemde kerel ben, waarschijnlijk een dronkaard, omdat mijn handen zo trillen. Jullie nemen vast aan dat ik schulden heb. Welke reden heeft een Pragenaar anders om naar een oude boerderij in het grensgebied te verhuizen? En zodra jullie ontdekken hoe mijn vrouw mishandeld is en de littekens op haar handen zien, zullen jullie me zeer beleefd, maar afstandelijk groeten. En als ik uithaal naar zo’n beest dat vanaf het meer komt aanvliegen en zo lelijk in je dijen bijt, dan schrikken jullie een beetje. Achteraf voelt dat misschien

ongemakkelijk, maar toch duiken jullie opzij en nog voordat ik mijn beweging heb afgemaakt, krimpen jullie in elkaar. Zoals ik al zei, bespreek dit thuis met een borrel erbij. Mijn ogen zullen vandaag niet wit zijn, maar bloedrood van jullie wijn. Echt waar jongens, bewaar het voor thuis, want ik kan die betekenisvolle blikken niet meer verdragen.

“Daar ja, dat weten we” knikte Michael in de richting van de kloof waar Bohumils huisje stond. “Erg mooi. Er zal nog wel flink wat aan moeten gebeuren hè? Maar zoals we zeiden, de natuur is hier prachtig.”

Ik heb schijt aan die natuur van jullie.

“Prachtig”, knikte hij.

Hij had nog nooit gevloekt. Nooit. Hij haatte het. Maar nu kwamen alleen maar de meest grove woorden in hem op, alsof hij ze allemaal, een voor een, moest uitproberen. Iets ontzettend vulgairs schreeuwen. Zich zuiveren met obsceniteiten, zijn tandvlees besmeuren met die opborrelende smerigheid. Sláva is een klotehagedis!

Wat slecht dit, echt heel slecht. Ik moet zo snel mogelijk weg, anders schreeuw ik het uit.

“Nou, wij gaan er weer vandoor, maar we zien elkaar vast weer een keer, toch?”

“Vast wel, zeker weten.”

“Kom een keer gezellig aanwaaien als je in de buurt bent. Gewoon even op de poort bonzen, maakt niet uit welke. Tegen de avond zijn we meestal wel thuis”, knikte Michael.

“En we hebben heerlijke koffie”, voegde Josef eraan toe.

“Fantastisch, bedankt.” Ik zou voor een borrel gaan. Hij sloeg de bosweg steil naar beneden in. Ik neem een borrel. Geen discussie. Hij liep langs de chalets van de mensen uit Praag. Het gras perfect gemaaid. De bodem rondom de bloemen netjes bedekt. Gestyled, gestofzuigd. Hun hoofden ook. Elke dag wordt er water gegeven, de heg bijgeknipt, de ligstoelen worden ‘s avonds keurig in de schuur gezet. Ritjes naar Baumax en OBI en naar bloemenmarkten. En naar de Makro voor grootverpakkingen. In de hoek staat een bessenstruik die iedere zomer barstensvol hangt met kleine, rode bolletjes. Ook met oorwurmen en wespen, maar weggooien doe je natuurlijk niet. En die barbecues! Het allerbeste gerookte vlees, en die vissen! En als er genoeg is gespaard, een zwembad. Daarmee maken ze het af. De tuin is prachtig. Onze tuin. Prachtig. Vind je het mooi? Vind je? Dat het prachtig is?

Hij bleef staan en haalde diep adem. Alles in hem kolkte en siste als een fles bedorven burčák. Met deze instelling ga ik het hier niet redden, dat weet ik. Vandaag neem ik nog een borrel en kruip ik weg om mijn wonden te likken, maar vanaf morgen moet ik hier iets aan doen. Het hier fijn gaan vinden. De natuur, de rust, de schone lucht, de aardige mensen. Aardige mensen, ja hoor, heb je ze gezien? Hij lachte bijna hardop. Dit gaat niet lukken. Mijn liefste, het is ons allemaal door de vingers geglipt, en jou tussen je benen.

Hij liet het groepje huizen achter zich en daarmee ook het laatste vlakke stuk aan de bosrand waar nog een auto kon komen. De schemer viel. Hij had het hier al een paar keer meegemaakt. De zon verandert in een bloedsinaasappel. En daarna is er alleen nog duisternis. Dikke, vloeibare duisternis. Vanuit het bos stroomt een ijzige adem naar de huizen, zelfs nu in de zomer. Zolang je voor het huis zit is het warm, maar zodra je een stukje verder loopt, slaat de kou je op de borst en wordt ademen moeilijker. Nu ook. Hij denkt dat zijn hart afkoelt, hij voelt hoe zijn hartslag trager wordt. Zo ongeveer stelt hij zich de dood voor. Hij is

bang voor het donkere, koude bos achter het huisje. Overdag is het er doodstil. Hooguit een paar mensen op zoek naar paddenstoelen. Maar zodra het begint te schemeren, kraakt er iets in het bos. Dennennaalden krijsen onder de hoeven van God weet wat. 's Nachts wordt hij wakker van een vreemd gehinnik en geschreeuw. Herten blaffen, zeggen ze, maar dit kan geen hert zijn. Het klinkt als een moeflon, maar iedereen zou hem uitlachen als hij beweerde dat er achter zijn huis moeflons huilden. Niet huilen, verdomme. Wat doen moeflons eigenlijk? Hij had nooit gedacht dat hij juist hier naar woorden moest zoeken. Uitgerekend hier. Waar iedere dorpsbewoner een woordenschat van hooguit tweeduizend woorden heeft. Passief. Hij vertraagde zijn pas. Zo gaat het niet, in hemelsnaam. Daar zit hij weer te jammeren, te mopperen, te kankeren. Misschien zijn ze best aardig, de mensen hier. Ja hoor. Heb je met ze gepraat? Een borrel. Ik heb een borrel nodig.

Hij liep steil naar beneden. De laatste boerderij op de bewoonde richel onderaan de weg lag al ver achter hem. Hij stormde de helling af, het hart van de kloof in. De bloedsinaasappel doofde langzaam uit en onwillekeurig ging hij sneller lopen. Misschien is het geen moeflon, maar er leeft iets in dat bos. En vriendelijk klinkt het niet. Het was hem opgevallen dat na zonsondergang niemand zich nog buiten de huizen of het café begaf. Maar waarom zouden ze? Het betoverende oog van de televisie. Of misschien zijn ze bang. Die angst voelt hij. Er gaat iets uit van die mensen in Podlesí. Hij huiverde van de kou. Maar genoeg. Zo overleef ik het hier niet. En ik ben hier juist gekomen om te overleven. We zijn hierheen gekomen om te overleven. Hij raakte een beetje buiten adem van het gejaag. Zijn huisje staat alleen helemaal onder in de kloof. Het huisje is de kloof. De plek waar eigenlijk niemand meer kan wonen. Daar wonen Bohumil en Bohumila. En de jongen.

Hij struikelde, hij zag de neuzen van zijn schoenen niet. Oh nee. Angstig keek hij naar de hemel. De bloedsinaasappel werd opgeslorpt en verslonden door de muil van het fluwelen duister. Het zoete sap spatte tot op zijn schouders. Het kleefde. Hij versnelde zijn pas. Iets donkers omsloot hem, de nacht niesde hem in het gezicht. Oh nee.

Neemt u me niet kwalijk jongeman. Ik ga me hier eens even lekker breeduit uitrollen, even wat verder die kant op, nog even wat uitstrekken daarheen en ik adem u, jongeman, een flinke dosis angst en onrust in de rug. Jongeman! Dat streelt uw ijdelheid vast en zeker. Vertakkende rimpels vanuit je handen naar je rug, voorhoofd gefronst. Een glimmende haarlijn van het zweet. Haren krijgen we er niet meer bij nu, ach nee, die krijgen we er niet meer bij. Borst uitgezakt in kleine flapjes. Maar misschien moet het beste nog komen, nietwaar? Dus wees maar niet bang. Aan angst gaat niemand dood. Ze vernauwt de slagaders, jazeke. Ze verstopt het hart, maar op een overlijdensakte staat nooit duisternis, angst, eenzaamheid of de nacht. Want de angst die ik na zonsondergang de boerderijen en huisjes in blaas, die is fluweelzacht. Ik begrijp best dat het niet bepaald helpt als daar ook nog het gejang en gegrom uit het bos bijkomt, dat de voordeur steeds verder nadert. Maar ach, beste jongen, je moet niet meteen alles zo zwaar opnemen. Kom even bij me zitten, heel even maar, een paar vingertjes steken we erin en dan gaan we weer verder. Waar steken we ze in? Nou, daar waar het pijn doet en waar het bloedt. Niet daar waar het kietelt. Dat bewaren jullie maar voor de ochtend, dat gekietel en gewoel tussen de ribben om de kinderen te laten schateren. Ik ga eens graven in jouw ellende. Gretig neem ik die trillende vingers in mijn mond, ik voed me met jouw angst, slurp het op van je samengeknepen lippen. Laat me drinken, jij ettertje.

Nu ben je van mij. Ik trek je zo dicht naar me toe dat je naar adem zult happen. Dan kan ik me het beste laven aan jouw simpele, maar zoete leed.

De nacht prikt in zijn ribben, maar hij kan niet sneller. Hij rent al! Hij stort zich de kloof in naar huis. Naar huis? Eindelijk ziet hij het sprankje licht van de gebarsten lamp bij de voordeur, hij steekt zijn armen voor zich uit, zodat het hem kan beschermen tegen de opdringerige nacht. Het licht sluit zich zoet om hem heen, de nacht trekt haar uitgeteerde klauwen terug en sist, je weet wat jou hier te wachten staat en het zal bijna zijn zoals de dood. Zo is het, een donkere bosdood.

Hij botst tegen de deur op, zijn bezwete shirt plakt aan zijn rug.

“Wat sta je daar nou te doen?” Ze liep langs hem heen, de wasmand duwde ze met haar voet voor zich uit, omdat haar hand nog pijn deed.

“Niets.” Hij hield zijn adem in. Naar het bos keek hij niet meer om. “Er is een kalf geboren”, zei hij hulpeloos.

“Fijn om te weten.” Ze duwde de wasmand naar het droogrek buiten en struikelde ergens over. Ze vloekte en begon de was op te hangen.

“Zal ik je helpen?”

“Warm maar eten voor hem op. Hij is al klaar om naar bed te gaan.”

“Goed, ik ga eerst even snel douchen, oké?”

“Douchen is goedgekeurd.”

Hij trok zijn schouders in. Daar is ze goed in, zeggen dat hij stinkt. Maar het eigenlijk niet zeggen. Ze is slim.

Hij sloot zich op in de badkamer en trok zijn shirt en broek uit. Hij was vreselijk mager. Wanneer had hij voor het laatst fatsoenlijk gegeten? Hij ging op de badrand zitten en keek naar zijn behaarde voeten. *Kleine hobbit*, lachte ze altijd. Zouden ze ooit nog eens samen gek doen? Met zijn duim tikte hij tegen een uitstekende tegel. Het voegsel langs het bad was helemaal afgebrokkeld, waardoor ruime spleten ontstonden voor hoornaarnesten. Waarschijnlijk niet. Waarschijnlijk zouden ze nooit meer gek doen. Hij stapte het bad in, nog voordat hij de kraan opendraaide. Bij de afvoer zat een spin. Bohumil keek ernaar, de spin bewoog geen millimeter. Ga toch weg, vieze beesten, rot op. Verdwijnt ergens achter een kast. Wat zit je nou te staren? De spin kroop een stukje bij de afvoer vandaan, maar bleef op de bodem zitten.